

POSTANOWIENIE

Dnia 2 czerwca 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z powództwa B. T.

przeciwko K. w J.

o ustalenie istnienia stosunku pracy, przywrócenie do pracy,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w dniu 2 czerwca 2026 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego
w Jeleniej Górze z dnia 14 maja 2025 r., sygn. akt VII Pa 140/24,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze, wyrokiem z dnia 14 maja 2025 r., oddalił apelację B.T. od wyroku Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze z dnia 15 października 2024 r., zasądającego od pozwanej K. w J. na rzecz powódki kwotę 62.250,00 zł tytułem odszkodowania oraz oddalającego dalej idące powództwo o ustalenie istnienia stosunku pracy.

W sprawie ustalono, że powódka była zatrudniona w Akademii od dnia 2 października 2000 r. jako nauczyciel akademicki - profesor uczelni, a od dnia 1 września 2020 r. pełniła funkcję prorektora. Po odwołaniu Rektora w dniu 18 września 2023 r. jako najstarszy prorektor, zaczęła pełnić jego obowiązki.

W semestrze letnim 2022/2023 powódka prowadziła zajęcia z praktycznej nauki języka angielskiego w wymiarze 90 godzin. Część zajęć była skrócona,

prowadzona zdalnie lub zastępowana materiałami. Niektóre zajęcia nie odbyły się z powodu urlopu, świąt, targów pracy czy szkoleń. Powódka prowadziła również konsultacje. Jej sposób realizacji zajęć był znany i akceptowany przez dziekan Wydziału. W dniu 24 września 2023 r. kolegium elektorów podjęło uchwałę (w wyniku głosowania przeprowadzonego w dniu 18 września 2023 r.) o odwołaniu powódki. Następnie w dniu 25 września 2023 r. Wydziałowa Komisja Zapewniania Jakości Kształcenia przedstawiła zestawienie wykazujące, że powódka zrealizowała jedynie 28 z 90 godzin zajęć. Dzień później, osoba pełniąca obowiązki rektora - wręczyła powódce oświadczenie o rozwiązaniu umowy o pracę bez wypowiedzenia z powodu ciężkiego naruszenia obowiązków pracowniczych.

W ocenie Sądu Rejonowego, w sposób prawidłowy doszło do odwołania Pani Rektor, objęcia funkcji p.o. Rektora przez powódkę, jej późniejszego odwołania z tej funkcji i pełnienia obowiązków rektora przez kolejną osobę, a następnie do złożenia powódce oświadczenia o rozwiązaniu stosunku pracy. W konsekwencji Sąd Rejonowy oddalił żądania ustalenia istnienia stosunku pracy i dopuszczenia do pracy.

Sąd Rejonowy uwzględnił jednak alternatywne roszczenie powódki - odwołanie od rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia. Uznał, że pracodawca naruszył miesięczny termin przewidziany w art. 52 § 2 k.p., ponieważ o nieobecnościach powódki wiedział już w czerwcu 2023 r., a mimo to nie podjął żadnych działań do września 2023 r. Dodatkowo Sąd Rejonowy wskazał, że powódka prowadziła zajęcia w sposób znany i akceptowany przez przełożonych, a jej działania nie nosiły znamion ciężkiego naruszenia obowiązków pracowniczych w rozumieniu art. 52 § 1 pkt 1 k.p. Pracodawca nie wykazał też, by zachowanie powódki było zawinione lub wyrządziło uczelni szkodę. Jednakże, z uwagi na wysoki stopień skonfliktowania stron i aktualne realia funkcjonowania uczelni, Sąd Rejonowy uznał, że przywrócenie powódki do pracy nie było możliwe, i zasądził na jej rzecz odszkodowanie.

Również - w ocenie Sądu Okręgowego - brak było racjonalnych powodów do odmowy zastosowania przepisów, które wiążą się z odpowiedzialnością na stanowisku rektora, a w szczególnym przypadku, by było to objęcie stanowiska w sposób nieusuwalny, to jest by nie można było zastosować tego samego trybu

odwołania z pełnionej funkcji do osoby pełniącej obowiązki rektora jak w przypadku samego rektora. Sąd drugiej instancji podzielił zatem pogląd, że do prorektora, który pełni obowiązki rektora, stosuje się przepisy dotyczące rektora.

Sytuacja prorektora pełniącego obowiązki rektora jest pochodną obowiązków i praw rektora. Dlatego nielogiczne byłoby, by jego sytuacja prawna była lepsza niż rektora i stąd Sąd Okręgowy podzielił stanowisko wyrażone w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku co do prawidłowości zastosowania przepisów o odwołaniu rektora do powódki jako prorektora pełniącego obowiązki rektora.

Skargę kasacyjną wniósł pełnomocnik powódki, zaskarżając wyrok Sądu Okręgowego w części, w zakresie oddalenia apelacji powódki. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego na tle wykładni przepisów art. 24 ust. 8 w związku z art. 27 ust. 1, 2 i 4 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pełnomocnik strony pozwanej wniósł o oddalenie skargi kasacyjnej powódki oraz o zasądzenia od powódki na rzecz pozwanej kosztów postępowania przed Sądem Najwyższym, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W sprawie nie zostało prawidłowo zredagowane i przedstawione istotne zagadnienie prawne, o którym mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., a tym samym skarga kasacyjna nie może być przyjęta do rozpoznania.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy i dotychczas niewyjaśniony, dotyczący abstrakcyjnego zagadnienia jurystycznego, którego rozstrzygnięcie przez Sąd Najwyższy przy okazji rozpoznania skargi kasacyjnej przyczyni się do rozwoju prawa i orzecznictwa oraz będzie miało znaczenie nie tylko dla tej konkretnej, jednostkowej sprawy, ale także dla innych podobnych spraw. Skarżący powinien sformułować to zagadnienie w sposób przyjęty przy przedstawianiu przez sąd powszechny zagadnienia prawnego do rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy; przedstawić pogłębiony wywód prawny

uzasadniający zgłoszone wątpliwości, wykazać zasadność preferowanego sposobu jego rozstrzygnięcia, a także wadliwość rozwiązania przez Sąd drugiej instancji postawionego problemu prawnego w sposób rzutujący na wynik sprawy.

Przedstawione istotne zagadnienie prawne, zamyka się w twierdzeniu, zgodnie z którym odwołanie powódki z funkcji osoby pełniącej obowiązki rektora było bezskuteczne, ponieważ brak jest przepisu wprost ustalającego przesłanki i tryb odwołania z funkcji pełniącego obowiązki rektora, a analogia do przepisów dotyczących odwołania samego rektora była nieuprawniona. W konsekwencji oświadczenie o rozwiązaniu stosunku pracy z powódką, podpisane przez najstarszego członka senatu uczelni, przewodniczącego rady uczelni oraz przez dyrektora działu prawnego, było – w ocenie skarżącej - również bezskuteczne, z racji na to, że zostało podpisane przez osoby nieuprawnione do wykonywania w imieniu Akademii czynności z zakresu prawa pracy względem powódki.

Z treści uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, płynie teza, że w sytuacji, w której z różnych powodów ustawodawca przewiduje funkcję podmiotu „pełniącego obowiązki”, jednocześnie nie wskazując wprost trybu i podmiotu uprawionego do odwołania osoby z tej roli, to intencją ustawodawcy było, aby w okresie od dnia stwierdzenia wygaśnięcia mandatu rektora, do dnia wyboru nowego rektora osoba pełniąca jego obowiązki była nieusuwalna.

Zasadniczy spór prawny sprowadza się zatem do zakresu zastosowania przepisów ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, w zakresie trybu odwołania rektora odpowiednio do osoby pełniącej tymczasowo obowiązki rektora po odwołaniu rektora, w drodze analogii prawnej.

Analogia jest sposobem wypełniania luk w ustawie, polegającym na stosowaniu do wypadku nieprzewidzianego w przepisach prawa – bądź przepisu najbardziej zbliżonego (analogia legis), bądź normy wyprowadzonej z ogólnych zasad prawa (analogia iuris) (zob. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 2 września 2004 r., FSK 322/04, LEX nr 145495). Odwołując się zatem do argumentu z analogii, w pierwszej kolejności należy podnieść, że w dyskursie prawniczym argument z analogii pozwala na uzasadnienie podjęcia danej decyzji w sytuacji pod istotnymi względami podobnej do innej, w której podjęto taką samą lub podobną decyzję. W praktycznym dyskursie normatywnym podstawą dla

stosowania analogii jest maksyma sprawiedliwości formalnej, zgodnie z którą podobne przypadki trzeba oceniać – i rozstrzygać – podobnie (zob. M. Araszkiewicz, R. Michalczak, M. Pach [w:] *Argumenty i Rozumowania Prawnicze w konstytucyjnym państwie prawa. Komentarz*, red. M. Florczak-Wątor, A. Grabowski, Kraków 2021, s. 1052), a także do zasady spójności i konsekwencji ocen aksjologicznych prawodawcy. To zaś prowadzi do wniosku, że rozumowanie analogiczne, chociaż milcząco, musi odwoływać się do materialnie pojmowanych zasad sprawiedliwości, a w szczególności do zasady równości.

Argument z analogii ma też swoje uzasadnienie konstytucyjne, przede wszystkim w wyrażonej w art. 2 Konstytucji RP zasadzie demokratycznego państwa, a ściślej zasadzie ochrony zaufania do państwa prawnego i stanowionego przez nie prawa oraz zasadzie bezpieczeństwa prawnego jednostki (zob. M. Florczak-Wątor [w:] *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, wyd. II, red. P. Tuleja, Warszawa 2023, art. 2). Argumenty wspierające operowanie analogią w dopuszczalnych – z perspektywy aksjologii konstytucyjnej – przypadkach, dadzą się wyprowadzić z art. 32 Konstytucji RP, wyrażającego zasadę równości wobec prawa.

Naruszałoby wszak obowiązek podobnego traktowania podmiotów podobnych postępowanie, które polegałoby na odstępieniu od posłużenia się wnioskowaniem z analogii w razie zdiagnozowania luki rzeczywistej w prawie, mimo iż wśród obowiązujących przepisów prawa znajdowałyby się regulacje takie same rodzajowo czy zbliżone uprawnienia podobnej do pominiętej w przepisach kategorii podmiotów (zob. M. Araszkiewicz, R. Michalczak, M. Pach [w:] *Argumenty i Rozumowania Prawnicze w konstytucyjnym państwie prawa. Komentarz*, red. M. Florczak-Wątor, A. Grabowski, Kraków 2021, s. 1057).

Podobieństwa w statusie rektora i osoby pełniącej obowiązki rektora - w obszarze kryteriów ilościowych - są liczne, biorąc pod uwagę, że – a co do tego nie ma wątpliwości – osoba pełniąca obowiązki rektora, zgodnie z art. 24 ust. 8 ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce przejmuje wszystkie obowiązki rektora, a za tym, wyznaczony tymi obowiązkami zakres odpowiedzialności. Można również wskazać na podobieństwa (a wręcz tożsamość) o charakterze jakościowym, w zakresie struktury statusu obu podmiotów i wachlarza kompetencji.

Mając powyższe na uwadze, a także koherencję formalną, wyrażającą się w konsekwencji w podejmowaniu wobec obiektów o pewnych cechach takich samych decyzji jak idę spójności aksjologicznej, nie sposób nie zgodzić się z orzekającymi w sprawie sądami, że do odwołania prorektora z funkcji osoby pełniącej obowiązki rektora, powołanego w trybie art. 24 ust. 8 ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce, mógł mieć zastosowanie art. 27 ust. 1 tej ustawy, ustanawiający możliwość i uwarunkowania odwołania rektora. Zatem odpowiedź na postawione pytanie nie niesie za sobą takich wątpliwości, jakie powinny powstać w przypadku powstania istotnego (nowego) zagadnienia prawnego. Nie każdy stan faktyczny upoważnia do budowania problemu prawnego, skoro istniejące narzędzia interpretacyjne prowadzą do jednoznacznego rezultatu, zwłaszcza gdy na spór spojrzysz się od strony systemowej, równoważąc prawa i obowiązki pracowników i pracodawcy. Innymi słowy, sądy powszechne w drodze zwykłego stosowania prawa rozwiązany spór prawidłowo i przy tej okazji nie wykreowano rzeczywistego istotnego zagadnienia prawnego.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy orzekł z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy nie orzekł o kosztach postępowania kasacyjnego, bowiem w odpowiedzi na skargę kasacyjną pełnomocnik pozwanego wniósł wyłącznie o jej oddalenie, a do tego etapu postępowania nie doszło (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 19 listopada 2014 r., III CSK 280/14, LEX nr 1554584).

AGM

[a.ł.]